

МОНТАЖНІ СХЕМИ ТЕЛЕВІЗІЙНИХ ФІЛЬМІВ ПРО ВІЙНУ В УКРАЇНІ

EDITING SCHEMES OF TV FILMS ABOUT THE WAR IN UKRAINE

Майже в кожному телевізійному фільмі про війну в Україні є епізод або декілька епізодів, що створені за однаковою монтажною схемою. Починається мелодія, яка акцентує відчуття тривоги, суму, очікування трагедії, але й одночасно величчі та піднесення. У музичній бібліотеці ці треки знаходяться у відділі «епічна музика». Як правило, це оркестрова музика з особливим ритмом, що нагадує стук серця або «кроки долі», які постійно прискорюються і гучнішають до моменту кульмінації, після якої настає тиша з ефектом відлуння драматичної ноти. Монтажна склейка відбувається за сильною долею, тобто з кожним «стуком» з'являється новий кадр, що приводить до динамічного розвитку візуального наративу. Середній хронометраж такого епізоду — приблизно 30 секунд, тобто аудиторія отримує велику кількість візуальної інформації за невеликий проміжок часу. Відео, яке використовується в цих конструкціях, можна умовно розбити на три категорії.

1. Відео, зняті на мобільні телефони жертвами, учасниками та свідками подій. Це приголомшливі кадри війни «від першої особи», смерть і те, що відбувалось за декілька секунд до і те, що відбувається після. До цієї категорії відносяться відео, зняті військовими коптерами та екшн-камерами.
2. Професійне фото і відео подій та наслідків подій, разом з постановочними кадрами військової техніки, яка рухається і стріляє. Також сюди відносяться зйомки інтерв'ю та бліцінтерв'ю.
3. Виступи президента України Володимира Зеленського, українських та міжнародних високопосадовців.

Також часто використовуються виступи російських військових злочинців. Ці відео монтуються за принципом паралельного монтажу і створюють прості асоціативні образні ряди. Розглянемо декілька важливих кінозразків:

- «Кіносповідь» (2022) режисерів Артема Верзілова і Віталія Миронова. Виступ путіна, російська військова техніка на кордоні з Україною, фотографії масових вбивств українців, прильоти ракет та вибухі будівель, зйомка з коптера колони розстріляних цивільних автівок;
- «Колона» (2022) виробництва 1+1. Чоловік дивиться телевізор. Виступає російський патріарх кирил, летять російські гелікоптери, постановочна зйомка управління танком від першої особи, військові колони окупантів на територіях України;
- «Анатомія рашизму» (2023) виробництва Першого. Ілюстрація закадрового тексту авторки фільму: мирне місто, ракета летить у повітрі, вибух, зруйновані будівлі зняті з коптера, бліцінтерв'ю, екстимація жертв окупантів, бліцінтерв'ю, російський бронетранспортер з прапором і літерою Z, постріл з танку, пожар в оселі, виступ путіна;
- «По той бік миру» (2023) виробництва ICTV (фільм про злочин росіян у Бучі). Зняті з коптера зруйновані будинки, згорілі будинки, згорілі та розтрошені автівки, біла колаеса розстріляної автівки — лялька. У сповільненій зйомці чоловік підміткає вулицю. Пожежники розбирають завали.

У цей список можна додати ще десятки телевізійних фільмів, змонтованих за однаковою монтажною схемою.